

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Quæstio II. De Materia remota Sacramenti Pœnitentiæ?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

lentiam demum cum Thomistis concedere recuperationem gratiæ, non tamen integræ, sed pro dispositione pœnitentis. Communior tamen sententia docet, omnem omnino præteritam gratiam statim recuperari post pœnitentiam.

Dubium etiam est, Utrum merita mortificata reviviscant ex divina liberalitate, & misericordia, an ex ipsa natura rei? Equidem cum D. Th. censeo, ex divina misericordia id oriri; unde potuisset Deus decernere pro pœna peccati privationem omnium meritorum, sine ulla spe remissionis talis pœnæ.

VI. Quæritur ultimo, an sicut priora merita per peccatum mortificata deinde per subsequentem pœnitentiam reviviscunt, ita e converso priora peccata, & demerita per pœnitentiam deleta deinde per subsequens peccatum pariter redeant.

Respondeo cum Scoto, Aureol., Valent., & aliis contra Sot., Capreol., & Vasqu., potuisse Deum sic decernere: Communissima autem Theologorum sententia est, quod de facto non decreverit talem reditum peccatorum. Et ratio est, tum quia per pœnitentiam peccatum destruitur; quod autem destructum est, redire non potest: tum quia 1. ad Roman. dicitur; *Dona Dei sunt sine pœnitentia*: remissio autem peccati est donum Dei:

ergo peccatum redire non potest quoad imputabilitatem moralem, & culpam; quia sic quasi Deum de suo dono pœniteret.

Antiqui Doctores putabant, hæc quatuor genera peccatorum dumtaxat redire per subsequens peccatum, scilicet odium fraternum, seu immiseri cordiam in proximum, Apostasiam a fide, contemptum confessionis, & dolorem de pœnitentia peracta, quæ his verbis comprehendebant.

Frates odit, apostata sit, spernit que fateri, Pœnituisse piget, pristina culpa redit.

Verum universim certum est nunc apud Theologos, nullum peccatum redire.

Neque obstat parabola illa Matth. 18., ubi debitum dimissum repetit Dominus a servo, quia immisericors fuit in conservum: dicitur enim; *Sic & Pater meus celestis faciet vobis, si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris.*

Nam, ut Suar. disp. 13. sect. 1. interpretatur, sensus parabolæ est, quod peccata æquivalenter redeant, quatenus per novum peccatum eodem modo fiat peccator reus pœnæ æternæ, sicut erat prius: & in hoc sensu interpretatur etiam illud Jac. *Qui in uno peccat, factus est omnium reus.*

Q U Æ S T I O II.

De materia remota Sacramenti Pœnitentiæ.

Diximus, materiam remotam esse peccata post baptismum commissa; Quærendum tamen, sintne materia vel necessaria, vel sufficiens, Primo peccata in ipso instanti baptismi commissa? Secundo, peccata dubia? Tertio, peccata exposita, ut dubia, quæ deinde deprehenduntur certa? Quarto, peccata pure putata? Quinto, peccata alias confessa? Ultimo venialia? Quamvis plurima in hanc rem disseruerim in Tractatu Scholastico de Pœnitentia.

tentia, ea, quatenus ad praxim spectant, in hoc morali Tractatu non erant pratermittenda.

ARTICULUS I.

De peccato fictionis in instanti Baptif. commisso.

I. Quid sit peccatum fictionis?

II. Non deletur per Sacramentum Penitentia peccatum fictionis in Baptif. commisso ab eo, qui noluit baptizari.

III. Quid si peccatum fictionis habeatur per indebitam Baptif. susceptionem? In quo casu imprimetur character baptismalis, sed originale non deletur.

IV. Quomodo Baptif. fide susceptus reviviscere possit?

I. Peccatum originale, & peccata actualia ante baptismum commissa per solum Baptif. deleri, certum est ex Trident. session. 14. cap. 2. Et ratio est, quia Minister Sacramenti penitentiae debet esse Judex: Ecclesia autem non exercet iudicium erga illos, qui per januam baptismi nondum ingressi sunt in ipsam, dicente Apostolo 1. ad Corinth. : *Quid ad me de iis, qui sunt foris, iudicare?* ergo peccata ante baptismum commissa per solum baptismum deleri possunt: Sicut etiam peccatum originale, quod non est materia propriae accusationis, cum non sit commissum voluntate propria, sed voluntate Adami capitis; unde ad iudicium Sacramentale deferri non potest. Hinc sequitur, quod si quis solum confiteatur peccata ante baptismum commissa, & de iis doleat, non proinde Sacramentum penitentiae suscipiat; quicquid contradixerit Riccar. in 4. distinct. 17., & Angelus verbo *confessio*. Peccatum, quod in ipso instanti

Baptif. committitur, dicitur peccatum fictionis: fictio enim idem est, ac exterior simulatio, quam exercet, qui petendo Baptif. Sacramentum, ostendit opere externo, se velle gratiam baptismalem, quam tamen revera interius non vult, propter peccatum, quod habet in corde. Dupliciter autem potest quis fingere: Primo, nolendo Sacramentum suscipere: Secundo, volendo suscipere Sacramentum baptismi, & ejus characterem, sed sine dispositione debita ad gratiam recipiendam, vel quia non dolet de peccatis praeteritis, vel quia tunc habet, verbi gratia, voluntatem committendi aliquod peccatum. His positis

II. Quæritur primo, An peccatum fictionis, quod habet, qui exterius baptizatur sine intentione recipiendi baptismum, tolli possit per Sacramentum penitentiae?

Respondeo negative: Et ratio est evidens, quia hic non recipit Sacramentum Baptif.: ergo nondum est ingressus januam Ecclesiae; unde tale peccatum deleri unice potest per Sacramentum baptismi, quod iterum vere suscipiatur cum intentione illud recipiendi.

III. Quæritur secundo, An peccatum fictionis, quod habet, qui exterius recipit Baptif. sine dispositione debita ad gratiam recipiendam, deleri possit per Sacramentum penitentiae?

Respondeo, certum esse, quod hic recipiat Sacramentum Baptif., & ejus characterem; sine gratia tamen baptismali, propter impedimentum, & obicem peccatorum actualium: Hic autem casus diversimode potest accidere; Nam vel potest quis peccare peccato fictionis formalis, quæ habetur, quando cum prava intentione,

&

& cum advertentia ad indignam susceptionem baptismi vult illum recipere, & committere sacrilegium; Vel potest quis peccare peccato fictionis materialis, quod etiam dupliciter haberi potest, vel quia in eo instanti invincibiliter oblitus peccatorum praeteritorum, indigne recipit Sacramentum Baptismi; vel quia in eo ipso instanti committit peccatum, verbi gratia, odii, luxuriae, furti, &c.

In primo casu, quamvis multi doceant, peccatum illud deleri per baptismum, quando adveniente attritione reviviscit; tamen communior opinio docet cum D. Th., Scot., Vasqu. esse materiam Sacramenti penitentiae; quia peccatum illud formalis fictionis est posterius natura ipso baptismo: Et ratio est, quia non intelligitur tale peccatum opere completum, nisi per indignam susceptionem Sacramenti baptismi, atque adeo habet pro objecto ipsum Sacramentum, & sic est posterius natura illo: unde per Sacramentum penitentiae deleri potest. Et confirmatur, quia tale peccatum, utpote directe irrogans injuriam Sacramento Baptismi, non potest per illud deleri: ergo deleri debet per Sacramentum penitentiae.

In secundo casu, quando invincibiliter oblitus peccatorum praeteritorum recipit indigne Sacramentum baptismi, communis opinio fert, ea peccata deleri per solum baptismum reviviscentem per attritionem; sicut per solum baptismum reviviscentem remittitur in tali casu peccatum originale. Et ratio est, quia ea peccata antecedunt ipsum baptismum, quamvis perseverent usque ad susceptionem illius; ergo per baptismum unice deleri possunt.

In tertio casu, quando peccatum odii, verbi gratia, vel luxuriae, nec natura consequitur, nec tempore antecedit ipsum baptismum, sed illum

comitatur, existimo cum Lug. disp. 16. sect. 1., Laym., Con., & aliis, tale peccatum esse materiam necessariam Sacramenti penitentiae. Et ratio est, quia tale peccatum est hominis Christiani, erga quem potest Ecclesia iudicium exercere: ergo subdendum est clavibus: Sicut enim peccatum contra castitatem, quod quis committeret in eo instanti, quo emittit Professionem Religiosam, cupiendo, verbi gratia, Machiam, est sacrilegium, & peccatum hominis Religiosi; ita peccatum commissum in instanti baptismi est peccatum hominis Christiani: Et confirmatur, quia Ecclesia potest excommunicare, & punire eum, qui in instanti Baptismi peccatum aliquod commiserit: ergo tale peccatum vere est hominis Christiani subditi Ecclesiae; atque adeo per Sacramentum penitentiae deleri debet.

Dices: Ex Tridentino materia Sacramenti penitentiae sunt peccata post baptismum commissa: ergo excluduntur peccata commissa in instanti Baptismi.

Respondeo, Trident. sess. 4. cap. 6., asserere, ad Sacerdotes omnia mortalia crimina esse deferenda, in quae Christifideles ceciderunt; Quare quando in alio loco dicit, peccata post baptismum commissa esse materiam penitentiae, excludit tantum peccata commissa ante baptismum: Sicut cum dicimus post solis ortum fugari tenebras, excludimus solum tempus antecedens, non vero tempus, in quo sol nascitur. Quod si verba Tridentini referantur ad sola peccata post Baptismum, loquitur de Baptismo digne suscepto secundum id, quod regulatiter accidit; in quo non datur peccatum fictionis.

Hic autem adverte cum Suar., & Lug., difficultates huiusmodi esse potius speculativas; practice autem debere subdi clavibus peccata juxta primum;

num, & secundum casum commissa; quia impossibile moraliter est discernere, utrum talia peccata in ipso instanti terminativo Baptismi dumtaxat fuerint, & non continuata fuerint per aliquod tempus post baptismum.

IV. Ex dictis habes, originale non tolli, quando suscipitur baptismus cum fictione, licet tunc imprimatur character Baptismalis; sed deleri, quando Baptismus reviviscit; hic autem reviviscit per attritionem subsequentem, quando peccata ante Baptismum commissa fuerunt obex gratia; quando vero fuerunt obex gratia peccata in ipso instanti baptismi commissa, reviviscit baptismus per contritionem subsequentem, vel per attritionem simul cum Sacramento penitentia; ita ut vi Sacramenti penitentia deleantur peccata in ipso instanti baptismi, & post baptismum commissa; vi vero baptismi reviviscit deleatur originale, & peccata commissa ante Baptismum.

ARTICULUS II.

De Peccato dubio.

- I. Multifariam contingere potest peccatum esse dubium.
- II. Probabiliter non tenetur subicere clavibus peccatum, qui positive dubitat, an illud commiserit, per hoc quod probabile sit, illud non esse commissum.
- III. Sicut etiam qui pariter positive dubitat, an peccatum certo commissum confessus sit.
- IV. Cur per solutionem positive dubiam non satisfiat debito ex iustitia; per confessionem vero positive dubiam fiat satis obligationi confitendi peccatum?
- V. Num etiam id verum sit in mortis articulo?
- VI. Communiter olim docebant, peccata

negativa dubia subicienda esse clavibus.

VII. Sed plurimi probabiliter oppositum docent.

VIII. In quonam sensu Doctores antiqui sumebant peccatum negative dubium, quod censebant clavibus subiciendum esse?

IX. Certus de peccato commisso, & negative dubius, an illud confessus sit, tenetur illud confiteri.

X. Num peccatum negative dubium sit materia sufficiens confessionis, quando illud non est commissum?

I. **D**ubium multipliciter accidere potest. Primo potest quis dubitare irrationabiliter, an peccatum commiserit, vel an peccatum commissum confessus fuerit, ut passim solent scrupulosi, qui saepe ob nullam, vel leves rationes sunt anxii, & ancipites; & huiusmodi dubia omnino contemnenda sunt; aliter essemus miserissimi, si juxta normam rationum levium actiones nostras instituire deberemus. Secundo quis potest dubitare negative, sed ita ut pro neutra parte habeat rationes probabiles, quod dubium dicitur ignorantia; ut cum dubitamus, an altra sint paria; & huiusmodi pariter peccata sic dubia nullatenus esse materiam necessariam confessionis est omnino certum; quia huiusmodi dubium non est proprie dubium, sed ignorantia; quis autem dixerit, eum, qui ignorat se peccasse, teneri ad confessionem? Quod si certi simus de peccato, & dubii hoc pacto negative, an illud confessi simus, certe tenemur illud confiteri; quia ignorans solutionem debiti certi tenetur ad illam. Tertio, potest quis dubitare negative dubio non ignorantia, sed suspensionis, eo quod ita habeat rationes dubitandi, ut tamen determinari non possit ad iudicium ferendum pro altera parte; unde re-

manet absolute dubius, & suspensus, & circa hoc genus dubii versatur maxime praesens difficultas. Quarto potest quis dubitare positive, idque, ut notat Suarez hic disp. 27. sect. 9., vel ita ut habeat probabilem rationem ad assentiendum uni parti, de altera vero iudicium probabile non habeat, sed tantum suspicionem aliquam, seu formidinem; Vel ita ut pro utraque parte habeat rationes probabiles, quamvis in alteram partem cum majori probabilitate inclinet: Et hoc dubium positivum, ut bene notat Tambur., improprie vocatur dubium, cum sit iudicium probabile, & ideo appellari solet dubium opinionis. His explicatis

II. Quæritur primo, utrum qui positive dubitat, an peccatum commiserit, ita ut rationes probabiles habeat, quod non peccaverit, quamvis æque probabiles, imo forte probabiliores habeat rationes, quod peccaverit, teneatur peccatum illud confiteri?

Respondeo cum communi Doctorum negative: Ratio est, quia opinio probabilis est satis ad regulandas actiones humanas; cum raro possimus assequi certam scientiam de rebus. Et sane si penitens dicat confessario, se habere iudicium probabile, quod non peccaverit in aliquo casu determinato, & velle sequi illud, confessor debet conformari iudicio probabili penitentis; ergo a fortiori poterit penitens iuxta tale iudicium probabile omittere confessionem illius peccati dubii.

Idem dicas de eo, qui certo scit, se aliquam actionem, puta homicidium, commisisse; habet tamen rationes probabiles ad iudicandum, quod non commiserit cum advertentia. Addit Sanch., idem dicendum, quando sunt opiniones utrinque probabiles, an aliqua circumstantia sint

confitendæ: Et idem etiam relate ad reservationem dicas, quando sunt opiniones utrinque probabiles, an peccatum sit reservatum.

III. Quæritur secundo, an qui certus est de peccato mortali commisso, dubitat tamen positive, an illud confessus fuerit, ita ut habeat rationem probabilem, quod confessus fuerit, & probabiles etiam, imo probabiliores rationes habeat, quod non fuerit confessus, teneatur illud confiteri.

Respondeo pariter negative cum communi Doctorum, quos citat Martinus Perez contra Con. disp. 7. apud Dian. part. 3. tract. 1. resol. 1. Ratio est eadem, quia iudicium probabile satis est ad regulandas actiones humanas. Et confirmatur a Lugo, quia in aliis etiam præceptis, ubi obligatio est certa, verbi gratia, audiendi sacrum, recitandi officium, jejunandi, &c., satisfacit obligationi, qui nititur rationi probabili in exequendis his oneribus: ergo etiam per opinionem probabilem satisfacit certæ obligationi confessionis in casu nostro. Adde, qui confitetur confessario habenti jurisdictionem probabiliter, nihil frequentius apud Theologos, quam illum excusari a reiteranda confessione; & qui docent, probabile esse dari Sacramentum validum, & informe, docent pariter illa peccata non esse iterum confitenda: ergo per opinionem probabilem satisfacit potest certæ obligationi confessionis.

IV. Dices cum Con.; qui scit, se debere centum, non satisfacit per solutionem probabilem; quia debito certo debet respondere solutio certa, non vero incerta, sicut est solutio probabilis; ergo obligationi certæ confitendi peccatum commissum non potest satisfieri per confessionem positive dubiam, seu probabilem.

Respondeo cum de Lugo disp. 16. sect. 2. num. 60., distinguo antecedens:

dens: Si quis scit, se debere centum ex iustitia commutativa, puta ex contractu oneroso, vel ex injusta ablatione, vel demum ex re accepta, non satisfacit per solutionem probabilem, & incertam, concedo: si quis scit, se debere centum ex liberali promissione, vel ex praecepto superioris, vel confessarii, vel ex voto, non satisfacit per solutionem probabilem, nego antecedens, & consequentiam: Sicut enim qui ex voto tenetur jejunare, satisfacit voto jejunando juxta opinionem probabilem; ita in casu nostro: & ratio a priori est; quia quae debentur ex iustitia, exigunt aequalitatem, & ideo debito certo ex iustitia respondere debet solutio certa; quae vero debentur ex obedientia, aut ex voto, aut ex promissione, satis est, quod juxta opinionem probabilem solvantur, ne conscientia anxietatibus, & scrupulis turbetur. Unde dicendum, quod sicuti in reliquis praeceptis, ita in praecepto confessionis satis est, quod juxta opinionem probabilem satisfiat. Ratio autem hujus discriminis est, quia homines non censentur remittere jus debiti onerosi, seu debiti ex iustitia, nisi posita sit perfecta aequalitas. At Deus ex summa sua benignitate ad legum impletionem non plus exigit, quam quod prudenter judicare possimus, quod legem implevimus; alioquin innumeris anxietatibus, & molestiis essemus expositi, quia facile obliviscimur ea, quae fecimus. Denique, ut notat Bardi, ratio discriminis in casu nostro est, quia iustitia commutativa ordinatur in bonum creditoris; Sacramentum vero, sicut & reliqua praecepta ordinantur in bonum debitoris, & subditi: nihil ergo mirum, si debito ex iustitia certo requiratur solutio certa; debito vero confessionis satisfiat per solutionem probabilem, aliter Sacramentum penitentiae esset odiosum,

& non utile penitentibus.

V. Advertendum tamen cum Sanchez, Henriq., & aliis in articulo mortis ex charitate, quam quis debet erga se ipsum exercere, teneri homines adhibere remedium certum pro peccato probabiliter tantum confessio, ne se exponant periculo damnationis. Unde in tali articulo tum qui putat probabiliter se peccasse, & probabiliter etiam putat, se non peccasse; tum etiam qui sciens, se peccasse, probabiles habeat rationes, quod sit confessus, tenetur vel conteri, vel Sacramentum penitentiae suscipere, quamvis non teneatur aperire peccatum illud dubium; quia si revera peccatum dubium commissum est, indirecte absolvitur; non secus ac peccata oblita; Unde sequitur, quod si sciat, se Sacramentum penitentiae suscepisse post tale peccatum dubium, ne in articulo quidem mortis ad contritionem, vel Sacramentum penitentiae iterandum teneatur; quia adhibuit jam remedium certum, quod est Sacramentum penitentiae, in quo revelavit peccata certa, & abstinuit a revelando peccato dubio, eo quod juxta probabilem opinionem poterat abstinere, quin proinde fuerit incertus valor Sacramenti.

VI. Quaritur tertio, qui dubitat negative, an peccaverit, non dubio ignorantiae, sicut qui dubitat, an aitra sint paria; sed dubio suspensionis, quia ita rationes habet hinc inde, ut non possit intellectus determinari prudenter ad dicendum, quod non peccaverit, sed remanet suspensus, teneaturne peccatum hujusmodi dubium confiteri?

Respondeo, fere communissimam antiquorum Doctorum sententiam fuisse, quod teneatur homo peccata negative dubia clavibus subicere. Et Thomas Sanchez id omnino certum reputat lib. 1. opusculorum moralium

cap. 10. nixus in eo, quod Christus Dominus obligaverit nos ad huiusmodi peccata dubia confitenda: Eruit autem hoc, primo ex praxi, & usu totius Ecclesiae, cuius initium non agnoscitur, & creditur ab ipsis Apostolis emanasse: Secundo, quia hoc Sacramentum institutum est ad delenda peccata, quae prius ante legem gratiae delenda erant per contritionem: atqui habens huiusmodi peccata dubia ante legem gratiae tenebatur non solum in articulo mortis, sed etiam in vita ad contritionem, ut est omnino indubitatum: ergo nos etiam post legem gratiae tenemur huiusmodi peccata dubia confiteri. Et sane Christus Dominus per illa verba, *Quorum remisistis, &c.* instituit Sacerdotes vicarios Dei in ordine ad delenda peccata: ergo omnia ea peccata, quae tenebantur peccatores deferre ad Deum ipsum immediate per contritionem, tenentur nunc deferre ad tribunal vicariorum Dei, per quos unice peccata dimittantur: atqui ad Deum tenebantur tunc temporis deferre per contritionem peccata mortalia tum certa, tum dubia; imo nunc etiam, quando non est copia confessorii, & urget necessitas ponendi se in statu gratiae, verbi gratia, ad administrandum, vel recipiendum aliquod Sacramentum: ergo etiam ad vicarios Dei sunt deferenda peccata mortalia, tum certa, tum dubia in Sacramento penitentiae ad eorum remissionem obtinendam: Nullum enim peccatum in praesenti ordine remittitur, nisi per Sacramentum penitentiae in re, aut in voto susceptum; Ad Sacramentum autem penitentiae peccata, ut remittantur, deferenda sunt, prout sunt in conscientia: ergo, ut peccata dubia remittantur, revelanda sunt.

Opponi solet primo adversus hanc sententiam, quod lex dubia non ob-

liget; quia in dubio melior est conditio possidentis: ergo non tenemur confiteri peccata dubia.

Ad quod respondent, qui illam propugnant, concessio antecedente, negandam esse consequentiam: aliud enim est peccatum esse dubium, aliud vero legem de confitendo peccato dubio esse dubiam: primum est verum: secundum putant esse falsum, quod constare videtur ex praxi Ecclesiae; quare sicut certo tenemur conteri de peccatis dubiis, ita certo tenemur ea confiteri.

Opponi solet secundo; Quando dubitamus de furto commisso, non tenemur restituere: ergo quando dubitamus de peccato commisso, non tenemur illud confiteri, quia non debet dari poena certa pro delicto incerto.

Sed respondent recurrendo semper ad instantiam de contritione, ad quam certe tenemur, licet peccatum sit dubium. Deinde respondent cum Moya, circa leges positivas non valere argumentum a pari. Non enim quia in dubio homicidii certa est irregularitas, ideo in dubio aliorum criminum certa etiam irregularitas incurritur; nam solum in dubio homicidii ea poena certa taxata est jure positivo; ita pariter non quia lex confessionis obligat confiteri peccata dubia, ideo etiam lex restitutionis obligat restituere, quando furtum est dubium.

Opponi solet tertio, Tridentinum exigere, ut ea tantum peccata penitentes confiteantur, quibus se Dominum mortaliter offendisse meminerint, & quorum habent conscientiam; atqui dubitans de peccato non meminit, se Deum offendisse, nec habet illius peccati conscientiam; siquidem conscientia est, quasi cordis scientia, ut loquitur Bernard. lib. 8. de conscientia: ergo dubitans de peccato non tenetur illud confiteri.

Re-

Respondent autem primo cum de Lugo, Tridentinum tantum stabilivisse ea, quæ controversa erant cum hæreticis, relinquendo ut certa ea, quæ ut certa habebantur juxta praxim Ecclesiæ, sicut est confessio peccati dubii. Sic, exempli gratia, Tridentinum sess. 13. cap. 7. definit, ante communionem debere unumquemque ex Apostoli præcepto probare se ipsum confessione, quantumvis sibi videatur contritus: non definit autem, quod qui in confessione oblitus est aliquod mortale, teneatur interim ante communionem illud confiteri, quamvis sit indirecte absolutus, & tamen quia Ecclesiæ consuetudo fert, ut peccatum illud oblitum ante communionem subjiciatur clavibus, ideo communiter Doctores cum Castro Palao, Dian., & aliis invehuntur contra nonnullos censentes, probabile esse, non teneri nos iterum confiteri ante communionem peccatum illud oblitum; cum hoc contradicat praxi Ecclesiæ.

Respondent secundo, etiam ex Trident. colligi obligationem confitendi peccata dubia; Nam sess. 13. cap. 5. ait, Christum Dominum reliquisse Sacerdotes sui vicarios, tanquam Præsides, & Judices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur; atqui Judicibus deferuntur etiam delicta dubia, ut ab iis, si forte commissa sint, habeatur absolutio: ergo. Deinde Trident. addit, Sacerdotes esse medicos, qui curant vulnera, si ab ægroto detegantur: atqui ab ægroto vulnera etiam dubia Medico deteguntur, ut si forte sint, curentur. Denum Trident. dicit, tantum venialia posse citra culpam omitti in confessione: ergo non possunt omitti peccata mortalia dubia. Dicit etiam Trident., reliqua peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt memoriæ, eadem confessione inclusa esse intelligi: atqui peccata dubia occurrunt aliqua-

tenus memoriæ: ergo peccata oblita tantum, & non dubia intelliguntur inclusa in confessione: unde peccata dubia confitenda sunt.

Ad auctoritatem in contrarium adductam respondent, Tridentinum exigere tantum confessionem peccatorum, quibus meminerit penitens se mortaliter Deum offendisse, quin per hoc excludat peccata dubia; quia etiam peccatorum dubiorum habemus memoriæ, non quidem certam, sed dubiam; imo etiam peccata dubia dici possunt esse in conscientia, licet non in scientia; nam conscientia communiter a Doctores dividitur in certam, probabilem, dubiam, & erroneam, ut proinde etiam dubius de mortali dicatur habere conscientiam remorsus, ita ut non possit cum Apostolo dicere: *Nihil mihi conscius sum*: Unde Reverendissimus Candidus Magister Sacri Palatii, ut testatur Dian. part. 9. tract. 3. resol. 6. non permittit imprimi eam opinionem, quæ dicebat peccati dubii confessionem non esse communioni præmittendam: Quod si peccati dubii confessio est præmittenda communioni ex praxi Ecclesiæ, consequenter peccatum dubium est materia necessaria confessionis.

Opponi solet ultimo, praxim hanc Ecclesiæ esse timoratorum, qui sicut libere confitentur venialia, ita libere confitentur peccata dubia: Quod si putent, ex obligatione id fieri, errant, cum a multis Doctores, quos citat Caramuel, hac obligatio negetur.

Ad hoc respondent, quod ubi agitur de obligatione alicujus consuetudinis, videndum sit primo, quid communissime censent Doctores; cum autem Doctores ferme omnes usque ad præteritum sæculum asseruerint, consuetudinem hanc confitendi mortalia dubia esse obligatoriam, non est recedendum a communi sententia per hoc,

hoc, quod aliqui contrariam sententiam tueantur, ut suæ libertati, & commo-
 comodo consulant; Nonne multi cum Joanne Sanch. negabant esse obligatoriam praxim penitentium respondendi confessario interroganti consuetudinem peccati? Et tamen hanc Ecclesiæ praxim esse juxta obligationem a Christo Domino impositam defini-
 vit jam Innoc. XI. damnando thesim quinquagesimam octavam. Nonne multi ante Trident. negabant, esse obligatoriam consuetudinem præmittendi communioni confessionem mortalium, dicentes, satis esse contritionem; sicut satis est ad administrationem, & susceptionem reliquorum Sacramentorum? Et tamen hoc damnatum est a Trid. sess. 13. cap. 7. Nonne innumeri negabant consuetudinem abstinendi a laïciniis, &c., in quadragesima esse obligatoriam? Et tamen Alexander VII. proscribendo thesim trigessimam secundam definiit esse obligatoriam.

Deinde, ut dignoscatur, Utrum consuetudo aliqua obliget? videndum, an ea constanter observetur ab omnibus, etiam si difficilis sit, & an timoratis scandalum pariat ejus inobservantia? Quod cum in confessione peccati dubii reperiatur, videtur dicendum, consuetudinem confitendi peccata dubia esse ex obligatione a Christo Domino imposita. Hac de causa P. Matthæus Moya nostræ Societatis, qui fuit a confessionibus Mariæ Annæ Hispaniarum Regina, in selectis quæstionibus de Sacramento penitentia, postquam asseruerit, opinionem se contrariam per triginta annos etiam in scholis docuisse, disp. 1. quæst. 5. hæc habet: Nihilominus re maturius considerata, standum censo pro contraria, & communi sententia asserente obligationem peccati dubii; ad quam hoc uno efficaci argumento ducor, quia Sacramentum penitentia institui potuit a Christo Domino cum hac obligatio-

ne; Quod autem ita instituerit, suadet communior catholicorum sensus, & traditio a tempore Apostolorum usque ad nostra continuata, ratione cujus velut inconcussum dogma præceptum confitendi peccata dubia, æque ac certa, non tam probarunt, quam supposuerunt Doctores; ut enim ait August. lib. 4. contra Donatistas: *Quod universa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate apostolica traditum rectissime creditur.* Hactenus Moya. His adde Leandrum, ac Tamburinum ipsum, quamvis pronos in opiniones benigniores, (ut notat Dian. part. 10. tract. 12. resol. 2. pronissimus & ipse in eadem) non aude-
 re negare obligationem hanc ex praxi Ecclesiæ declaratam: Adverte quoque Tambur. lib. 2. Meth. Confes. cap. 1. §. 4., a Laym., Præposito, Dian., De Lugo omnia alia argumenta obligationem hanc suadentia erudite solvi; Deinde tamen eandem obligationem ab iis asseri unice ex praxi Ecclesiæ, & consensu Doctorum, qui negari nullo pacto potest.

VII. His tamen non obstantibus, puto probabilem esse, ac tutam opinionem contrariam asserentem peccata dubia negative non esse materiam necessariam Sacramenti penitentia, quam sequuntur plurimi Auctores apud Mendo, & Dianam, & alios, videlicet D. Antoninus, Tabien., Paludan., Henriq., Marchant., Joan. Sanch., Con. disp. 7. dub. 8., & alii, quos usque ad viginti duos numerat Caramuel lib. 3. Morais Theologiae disp. 4. Quibus adde Lessium, Sá, Laym., Præposit., Amicum, Leandr. Haunoldum de Pœnitentia cap. 8. necnon Ferratumum disp. 1. de Scandalo quæst. 77., ubi citat Revisores Societatis Jesu sentientes posse nunc in scholis nostris hanc sententiam per-
 mitti, quam aperte, & ex profecto
 Con.

Con., Marchant., Joseph de Januario, Martinonius, & alii multi scriptores judicant probabilem; quamvis olim secundum nostras regulas permitti non poterat; cum vix reperiretur unus scriptor, qui illam aperte tueretur, ut iidem Revisores apud Tambur. testantur: Nunc tamen, ut notat Dian. loc. laud. in dies magis radices agit.

Ratio autem, quæ probabilem eam reddit, præter auctoritatem extrinsecam, est, quia lex dubia non obligat: quod autem praxis, & consuetudo Ecclesiæ ea sit, ut certos nos reddat de lege a Christo Domino instituta confitendi peccata dubia, tot, ac tanti Doctores omnino negant: ergo cum non simus de hac lege certi, consequens est, quod illa non obligemur; Verum quidem est, posse aliquando praxim Ecclesiæ esse talem, ut ex ea certo dignoscatur lex a Christo Domino instituta; sicut est praxis confitendi mortalia ante susceptionem Eucharistiæ: At quod ita de facto sit praxis Ecclesiæ in casu nostro, nec hæcenus definitum est, nec consensus Doctorum nunc est talis, ut non relinquat nos dubios de tali lege: ergo ea lege non obligamur; quia lex dubia non obligat, & in dubiis melior est conditio possidentis; nec debet quis certo condemnari, aut cogi patissentiam certam confessionis, tantumque onus subire, quantum est naturæ hominum fragili ipsa obligatio confessionis, quando culpa est dubia.

Confirmatur; quia quando quis dubitat, an peccatum sit reservatum, non tenetur adire Superiorem pro absolutione; eo enim ipso non est reservatum; quia possessio stat pro peccante: ergo pariter dubius de peccato non tenetur adire Sacerdotem pro absolutione. Antecedens, quamvis ab aliquibus negetur, communiter tamen admittitur; sive dubium

sit juris, verbi gratia, an abortus sit reservatus; sive dubium sit facti, verbi gratia, an abortus fuerit animatus.

VIII. Neque dicas, praxim Ecclesiæ, & consensum Doctorum per sexdecim sæcula uniformiter existimantium institutum esse a Christo Domino Sacramentum penitentiae cum obligatione confitendi peccata dubia, reddere nos certos de tali lege, & institutione.

Nam quamvis verum sit, quod usque ad præteritum sæculum vix unus auctor reperitur, qui aperte nos deobliget a confitendis peccatis negative dubiis: at non inde id ortum est, quia in sententiam obligantem omnes Scriptores calamo iverint; sed quia ab ea quæstione abstinerunt; cum autem nunc in terminis agitur, & plurimi sententiam deobligantem sequantur, hæc reddita est probabilis.

Adde, antiquos ipsos Auctores, qui diserte quæstionem hanc instituerunt, (ut sunt Paludan., D. Antoninus, Tabien. apud Henr. de Euch. quæst. 45. in Glossa lit. P.) negasse hanc obligationem confitendi peccata negative dubia; & solum hanc obligationem agnovisse relate ad peccata in eo sensu dubia, quatenus non certo, sed probabiliter sunt commissa, quin detur probabilitas, quod non sint commissa. Hæc profecto subjicienda esse clavibus, non est ambigendum; quia in humanis actionibus talis probabilitas est quædam moralis certitudo. Hinc tenemur, verbi gratia, colere tamquam Genitorem Petrum, quamvis non habeatur de hoc nisi consimilis moralis certitudo, quod scilicet rationes prudentes id suadent, quin detur probabilitas ulla in contrarium. In hoc itaque casu peccata dubia confitenda sunt; non vero peccata negative dubia.

Ne-

Neque quicquam evincit argumentum adductum a Thoma Sanchez de contritione, ad quam certo obligamur pro delictis dubiis.

Nam etiam pro delictis dubiis positive obligamur ad contritionem, saltem in articulo mortis, & tamen non inde inferitur, quod peccata positive dubia, seu a quibus per probabiles rationes excusamur, debeamus confiteri: ergo idem dicendum de peccatis dubiis negative: Tenemur enim de illis conteri, ut, si forte sint, deleantur, nec exponamur periculo damnationis aeternae; (sicut etiam tenemur conteri de oblitis, si quae sint) non tenemur autem peccata dubia confiteri; quia de ea lege, ac Christi Domini institutione certi non sumus.

Hinc sequitur, certum de peccato, sed dubium negative, num peccatum commissum fuerit veniale, an mortale? cum plena advertentia, an non? probabiliter non teneri ad confessionem.

IX. Quaritur quarto, an qui certus de peccato commissio dubitat negative, an illud confessus sit, teneatur ad confessionem?

Respondeo, procul dubio teneri, quia possessio in tali casu non stat pro libertate penitentis, sed pro precepto confessionis. Quare sicut qui negative dubitat, an audierit Sacrum, recitarit officium, ad quod tenetur, obligatur audire, ac recitare, nisi per probabiles rationes excusetur; in quo casu dubium non esset negativum, sed positivum: ita in casu nostro: Ratio doctrinae communis est, quia solutio debiti certi probari debet a debitore, ut eximatur ab obligatione solvendi; non enim praesumitur solutio, nisi probetur, ex l. quinquaginta ff. de probat. Atqui penitens dum dubitat de confessione, non potest probare se solvisse debitum: ergo manet obligatus.

Imo addo cum Tambur. in Meth. Confes. cap. 3. §. 3., quod si habeas rationes probabiles tantum, & non certas, quod peccaveris, sed nullam rationem probabilem habeas iudicandi non peccasse, aut te esse confessum, (quod est dubitare negative de confessione) tenearis pariter ad confessionem, quia possessio stat pro precepto confessionis.

X. Quaritur tertio, Utrum peccatum mortale dubium sit materia sufficiens Sacramenti penitentiae?

Respondeo, huic quaestio fieri satis in articulo quarto, ubi de peccato putato, cum eadem sit ratio utriusque.

ARTICULUS III.

De peccato, quod fuit expositum ut dubium, & deinde deprehenditur certum.

- I. *Negant plures Doctores peccatum expositum in confessione ut dubium debere iterum subjici clavibus, si deprehendatur ut certum.*
- II. *Sicut qui confitetur decies circiter peccasse, si deprehendat peccasse undecies, non debet iterum confiteri peccatum undecimum.*
- III. *In praxi tamen opposita sententia videtur amplectenda.*
- IV. *Diversum quippe formatur iudicium de peccato dubio, ac de certo.*
- V. *Plura notantur pro scrupulosis circa peccata dubia.*
- VI. *Qui fatetur decies circiter peccasse, per ly circiter universim quinam numerus denotetur.*

I. **Q**uaritur, an qui confitetur peccatum mortale ut dubium, si deinde deprehendat certo peccasse, teneatur iterum peccatum illud confiteri ut certum?

Plurimi recentiores cum Leandro, Bref.

Bressero; Arriaga, Jo: Marin, Tambur., Caramuele, & aliis negant; quod speculative probabile cenet de Lugo. Ratio est, quia tale peccatum fuit directe absolutum, quamvis sub conditione implicita, si scilicet revera sit commissum; Sicut enim in iudicio forensi, qui habuit sententiam absolutoriam, non quidem interloquutoriam, sed definitivam de crimine dubio, non potest amplius in iudicium propter tale crimen deduci; ita pariter in iudicio Sacramentali, in quo datur absolutio definitiva de peccatis dubiis, non videtur requiri nova absolutio, si peccatum deinde deprehendatur certum.

II. Confirmant primo, quia si quis confessus sit numerum peccatorum sub dubio, dicendo, verbi gratia, peccavi decies circiter blasphemando; quod est sub dubio confiteri undecimam, vel duodecimam blasphemiam: si deinde deprehendat vere duodecies blasphemasse, non tenetur iterum certum numerum in confessione aperire, cum hæc sit praxis fidelium: ergo pariter quando dubium non est circa numerum peccatorum, sed circa substantiam peccati, si peccatum sit confessum ut dubium, & deinde deprehendatur certum, non proinde debet iterum subjici clavibus.

Confirmant secundo; quia si quis ad cautelam obtineat absolutionem, vel dispensationem super censura, aut irregularitate dubia, non indiget nova absolutione, vel dispensatione, si deprehendat, se illam certo incurrisse; Et idem dicas, si Episcopus dispenselet super voto dubio castitatis juxta communissimam sententiam: ergo idem dicendum in casu nostro: Et ratio a priori videtur esse, quia absolutio datur in his casibus sub conditione, quod vincula adsint: ergo cum revera adsint, remanent omnino absoluta.

Pars VI.

Dicunt consequenter hi Doctores, quod quando quis integre confitetur peccatum suum, dubitans tamen sitne mortale, an veniale, de quo etiam confessarius dubitet, si post absolutionem deprehendatur fuisse mortale, non sit opus nova confessione; cum directe sit absolutum peccatum illud, quodcumque sit, integre confessum.

Dicunt præterea, si quis confiteatur peccatum reservatum dubium, non solum posse absolvi a quolibet confessario (cum enim reservatio sit odiosa, & consequenter restringenda, non cadit, nisi in peccata certa) sed nec fore opus nova confessione apud superiorem, si deinde peccatum deprehendatur certo reservatum; quia scilicet fuit directe absolutum a confessario, qui tunc habebat jurisdictionem, & potestatem debitam, quando manifestatum fuit ut dubie reservatum.

Neque dicas cum Martino Perez: Qui confitetur peccatum, verbi gratia, fornicationis, dubitans, an commissum sit cum conjugata; si deinde deprehendat, commissum esse cum conjugata, debet iterum aperire speciem illam peccati; ergo pariter peccatum quoad substantiam, vel quoad numerum confessum ut dubium, debet iterum subjici clavibus, quando deprehenditur certum. Et ratio a priori est, quia diversum est iudicium, quod formatur a Confessario de pœnitente, si sub dubio, ac si certo confiteatur, se deliquisse.

Respondent tamen Recentiores laudati distinguendo antecedens; si quis confessus est peccatum fornicationis, dicendo, se dubitare, an fuerit cum conjugata, negant antecedens; si tantum confessus sit peccatum fornicationis, & deinde deprehendat novam illam speciem malitiæ, quam ne sub dubio quidem in prima confessione manifestaverat, concedunt antecedens; negantque consequentiam. Et

D fa-

sane sicut dicunt, quod, qui fatetur sub dubio fornicationem, non tenetur iterum illam confiteri, quando de illa certificatur; ita pariter asserunt, quod, qui fatetur peccatum fornicationis sub dubio de circumstantia adulterii, si deinde certificetur, quod fornicatio fuerit cum conjugata, non tenetur iterum adulterium explicare.

Ad rationem a priori respondent; iudicium, quod a confessorio formatur de poenitente fatente peccatum dubium esse quidem diversum, ac si fateatur peccatum certum, non tamen esse notabiliter diversum; Ad eum modum quo diversum est iudicium, si poenitens fateatur circumstantias aggravantes, ac si illas taceat, non est tamen notabiliter diversum, sicut si taceret circumstantias mutantis speciem; & ideo sicut probabiliter possunt retineri circumstantiae aggravantes, ita pariter probabiliter satisfit praecepto confessionis confitendo peccatum dubium; etiam si deinde, quando deprehenditur certum, non iterum subijciatur clavibus.

III. His tamen non refragantibus, censo cum Lugo in praxi amplectendam esse sententiam affirmativam Thomae Sanchez, Turrian., & aliorum cum Perez, qui dicit esse communem, scilicet teneri poenitentem confiteri iterum peccatum confessum ut dubium, quando deprehenditur certum. Ratio est, quia sententia negativa, quam sequebatur Pater Pellizarius tract. 5. c. 3. num. 56., quamvis non sit damnata, nihilominus ab eo Codice est expurgata a Sacra Indicis Congregatione, quae non vult illam tolerare; quare in praxi ab ea abstinendum. Ratio autem a priori est, tum quia iudicium notabiliter diversum formatur de peccato dubio, ac de certo; tum etiam, quia si ab initio constaret peccatum illud ut certum, deberet ut certum explicari: ergo cum obligatio ista ces-

sarit per accidens, scilicet ratione ignorantiae, seu dubii, recedente impedimento dubii, vel ignorantiae, confurgit obligatio confitendi peccatum illud ut certum, quae prius per accidens fuerat impedita.

Neque dicas, quod sic teneremur bis confiteri idem peccatum.

Nam hoc esset per accidens; eo prorsus pacto quo qui oblitus est circumstantiae mutantis speciem, nec potest deinde explicare in nova confessione circumstantiam illam, nisi confitendo iterum peccatum praeteritum, tenetur per accidens bis confiteri illud peccatum.

IV. Ad celebrem illam paritatem Cardinalis de Lugo respondet Perez, quod qui confessus est, se decies circiter blasphemasse, si habuerit dubium negativum de undecima blasphemia, tenetur pariter iterum illam confiteri, quando certe deprehendit undecies blasphemasse: Verum quia communis sententia Suarii, & aliorum tenet oppositum, ideo assignari potest disparitas; dicendo, quod quando dubium est de numero peccatorum, iudicium non est notabiliter diversum; quia diversitas est secundum magis, & minus, ut in circumstantiis aggravantibus. At quando dubium est de ipso peccato iudicium est notabiliter diversum; quia diversitas est circa substantiam rei, & dubium est, sitne poenitens peccator, an non, in tali specie peccati, ut dicemus de circumstantiis mutantibus speciem.

Ad secundam confirmationem, transmissio, quod absolutus a censura reservata dubia non teneatur adire superiorem, quando deprehenditur certa (quod multi negant) paritas est nulla; quia reservatio cum sit odiosa tollens potestatem absolvendi, stricte interpretanda est, unde non est censenda amplius reservata censura illa: Contra vero, lex confessionis non est ab-

ablatio, sed communicatio potestatis facta a Christo Domino Sacerdotibus: quare cum ex praxi Ecclesiæ habeatur voluisse Christum Dominum absolvi peccatum, si manifestetur, prout est in conscientia, quando dubium, ut dubium, & quando deinde certum ut certum, dicendum, quod teneamur iterum illud confiteri, quando deprehenditur certum.

V. In calce hujus articuli ad quietem scrupulorum, & timoratorum nonnulla adverte ex Perez, Tambur., & aliis. Et primo quidem multos decipi in eo, quod putent se dubios esse, si non recordentur in particulari Confessionis factæ de peccato commisso. Nam si præsumere possunt etiam generali aliqua ratione ducti, se sufficientem diligentiam adhibuisse ad confessionem rite faciendam, præsumere debent, eam esse rite factam, nisi specialis, & quidem gravis dubitandi ratio obstet. Unde si recorderis, te confessum esse, verbi gratia, duo peccata, & de tertio non recorderis, præsumere debes, quod illud etiam confessus sis; quia ex *l. Quæro Interlocutionem ff. locati*, actus præsumitur factus secundum juris dispositionem. Et idem dicendum, si quis confessus peccatum, non recordetur, an sit confessus numerum, aut species; quas tamen confiteri solebat, vel sua, vel confessariorum, quibus utebatur, diligentia. Quod circa scrupulosos præsertim præstandum est; nam si hi confessionem generalem semel bona fide, ac diligenter fecerint, non tenentur iterum confiteri peccatum aliquod, ex eo quod non certo sciant illud se fuisse confessos; imo, si multum scrupulis turbentur, non debent fateri, nisi quæ possunt jurare esse commissa, esse mortalia, & nunquam esse confessa ex Sanch. lib. 1. cap. 10. num. 85. Quia, ut idem Auctor advertit, credulitas

in scrupulis est quasi certitudo in hominibus pacata conscientia: unde nisi hac via occurratur, confessio non erit illis in medicinam, sed in carnificinam, nec laquei tolluntur, sed injiciuntur. Quod etiam extendit Sanchez ad alios scrupulosos deperditæ vitæ, quorum dubia in mitiorem partem interpretanda sunt, quoties anguntur scrupulis, sicut bene morigerati.

Secundo adverte ex Tambur., rusticos, mulierculas, puerosque, qui bona fide suas confessiones etiam coram Parocho indocto grossiori modo fecerunt, quamvis deinde grandiores, & peritiores effecti videant in multis se defecisse; unde animadvertunt multa dubia dixisse pro certis, & multa certa pro dubiis, & unum numerum pro alio, non sunt cogendi repetere confessiones ex Fagund. in secundum præceptum Ecclesiæ lib. 3. cap. 4. de Lugo de pœnit. disp. 16. sect. 14. a num. 58. Et ratio est, quia ex uno capite satis superque saltem in confuso confessarius eorum peccata percepit, & directe absolvit: Et ex alio capite praxis fidelium est non repetere confessiones illas, ad quod si fideles obligarentur, omnia scrupulis essent obnoxia. Verior tamen est ratio, quam Fagund. assignat, quia scilicet ex vitæ præsentis statu passim arguit confessarius statum totius vitæ præteritæ, & sufficienter numerum peccatorum a pœnitente commissorum: nam hujusmodi homines uniformem solent ducere vitam.

Tertio, qui fecit aliquando cum debita diligentia confessionem generalem, explicando numerum peccatorum, qui tunc memoriæ occurrebat, addendo semper plus, minuisse, si deinde recordetur certe non esse confessum aliquod peccatum in individuo confirmile illis, intelligitur inclusum in ly plus, minuisse, & rite absolutum:

D 2 unde

unde non est opus nova confessione.

VI. Sed rogabis hic, dum quis fatetur numerum incertum, dicendo verbi gratia, blasphemavi decies circiter, plus minusve, quot blasphemias importentur per ly circiter, ut penitens liber sit ab iteranda confessione, si deprehendat alium numerum blasphemiarum.

Respondeo, Verricel. tract. 1. quaest. 3. citatum, & merito rejectum a Tambur. sentire, quod importetur medietas numeri: Unde si ille vicies blasphemavit, non teneatur amplius confessionem repetere, si deprehenderit blasphemasse tricies; Et si dixerit centum circiter, non teneatur, si deinde deprehendat centum quinquaginta blasphemias commisisse. Gaspar Hurtadus apud Dianam part. 3. tract. 4. resol. 294. dicit decem circiter importare tres, aut quatuor alios. Vasqu., & de Lugo censent, universalem regulam assignari non posse, sed prudentis arbitrio relinquendum: in quo iudicio formando ea regula servetur, ut pro majori numero, qui nominatur, major pariter numerus subintelligatur per illam particulam, Circiter; non tamen servando proportionem arithmeticam; unde Lugo, & Menochius putant, quod si quis dixerit, decies circiter se peccasse, non teneatur confessionem iterare, etiam si deprehendat peccasse octies, vel duodecies: si tamen dixerit commisisse ad centum peccata, non intelligantur octoginta, aut centum viginti, sed nonaginta quinque, aut ad summum nonaginta, vel centum & quinque, aut centum & decem, hanc proportionem servando in majori multitudine, quia quamvis ita se habeant duo ad decem, sicut viginti ad centum: at dum dico decies circiter, possunt intelligi etiam duodecim, quia duo alia etiam secundum se sunt parva pars: Contra vero; quia viginti

secundum se non sunt parvus numerus; ideo dum dico centum circiter, non intelliguntur centum viginti.

ARTICULUS IV.

De Peccato pure putato.

- I. *Quamvis peccatum pure putatum sit materia necessaria Confessionis; dubitatur tamen, an sit materia sufficiens, ut gratia conferatur.*
- II. *Multis arrides sententia negativa.*
- III. *Sed benignior affirmativa est valde probabilis.*
- IV. *Hinc plura ad praxim deducuntur.*
- V. *Cum eadem sit ratio de peccato pure putato, ac de peccato dubio, si revera non fuerit commissum, ideo in confessione praeter peccata dubia, addendum est aliquod certum.*

I. **C**itra controversiam est peccatum pure putatum esse materiam necessariam confessionis, seu teneri nos illud confiteri, quia de rebus judicare debemus, non prout sunt, sed prout in conscientia apparent: Unde dixit Apostolus, quod non est ex fide, peccatum est, hoc est, quod non est juxta fidem, seu juxta dictamen conscientiae, est peccatum.

Quaritur tamen, An peccatum pure putatum sit materia sufficiens confessionis; seu an qui putat, se commisisse aliquod peccatum, quod revera non commisit, & illud tantum aperiat in confessione, sacramentum, & novam gratiam recipiat ratione veri doloris cadentis supra peccatum non verum?

Respondeo, plures Neotericos probabiliter affirmare, tum quia in tali casu non deest materia proxima hujus Sacramenti, quae est dolor; tum

et-

etiam quia, si peccatum putatum est materia remota necessaria, congruum est, ut sit etiam sufficiens. Idque similiter docent de peccato dubio, quod revera non sit commissum; ita ut, si solum illud subjiciatur clavibus, adhuc gratia Sacramentalis conferatur.

II. Rigidior tamen sententia negat, quia Trident. pro materia proxima hujus Sacramenti non assignat dolorem, quemcumque, sed dolorem de peccato: atqui in casu nostro non habetur dolor de Peccato, quamvis habeatur dolor de peccato putato; quia peccatum putatum non est peccatum, sicut homo pictus non est homo, nisi æquivoce: ergo in casu nostro non habetur materia proxima Sacramenti pœnitentiæ, & consequenter nec Sacramentum. Unde peccatum putatum non est materia remota sufficiens talis sacramenti.

Confirmant hanc sententiam, quia si sufficeret verus dolor de peccato non vero, sed putato, sufficeret etiam dolor verus subditi non veri, sed putati, & absolutio vera confessorii putati, seu Sacerdotis habentis jurisdictionem putatam, quod nemo dixerit: Præterea sequeretur, quod posset dari Sacramentum Confirmationis per veram unctionem Chrismatis putati, & Sacramentum baptismi per veram absolutionem aquæ putatæ. Sicut enim peccatum est materia remota, & dolor materia proxima Sacramenti pœnitentiæ; ita aqua naturalis est materia remota, & ablutio materia proxima Sacramenti baptismi: ergo si satis esset dolor verus de peccato putato, satis etiam esset ablutio vera aquæ putatæ.

Si opponas primo, In judicio forensi vere ferri sententiam de crimine putato, si fuerit juridice probatum: ergo etiam in judicio Sacramentali.

Respondent per instantiam de subdito putato: nam in judicio forensi vere fertur sententia, quando jurisdictionis est tantum putata; non tamen in judicio Sacramentali. Præterea sicut Sacramentum pœnitentiæ est institutum ad modum iudicii, ita Sacramentum baptismi ad modum ablutio- nis, & tamen, si ablutio sit aquæ putatæ, non confertur Sacramentum baptismi: ergo si absolutio, & dolor sint de peccato putato, neque confertur Sacramentum pœnitentiæ. Quare iudicium forense, & Sacramentale in multis discrepant: nam in judicio Sacramentali reus non debet esse distinctus ab accusatore, & a teste; & qui fatetur delictum, absolvitur; Contra vero in judicio forensi: ergo poterunt etiam differre in ferenda sententia de crimine putato; Et quod de facto differant, constat ex ratione adducta pro hac sententia.

Si opponas secundo, videri incredibile, quod Christus Dominus noluerit conferri gratiam Sacramentalem ei, qui tenetur peccata putata revelare, & de facto revelat Confessorio: ergo ex institutione Christi Domini peccatum putatum est materia sufficiens. Quod ex eo confirmatur, quia aliter habenti peccatum putatum obesset sua innocentia: si enim vere peccasset, reciperet gratiam Sacramentalem; quia vero putat, se peccasse, & de facto est innocens, gratiam Sacramentalem non recipit, quod videtur absurdum.

Respondent, negando antecedens; sicut enim pœnitens tenetur aperire suas culpas illi, quem putat esse confessorium, quin proinde recipiat Sacramentum, si sit tantum Sacerdos putatus; ita in casu nostro: satis enim est, si in his casibus actus elicti ad satisfaciendum obligationi profint bene operanti ex opere operantis, quin debeant, aut possint pro-
def.

desse ex opere operato; cum non satis sint ad Sacramentum conficiendum.

Ad confirmationem dicunt, huic obesse, ne gratiam Sacramentalem recipiat, non suam innocentiam, sed institutionem Christi Domini, qui noluit hoc Sacramentum pro sanis, & vivis, sed pro aegrotis in medicinam, & pro mortuis in resurrectionem instituire, quamvis potuisset aliter instituire: Non est autem argumentum efficax ad dicendum, quod de facto ita instituerit, ut conferatur gratia Sacramentalis aperiendi solum peccatum putatum, ad hoc ut sic etiam hoc Sacramentum innocentibus proficit; Nam sic possemus dicere, quod de facto Sacramentum poenitentiae ita instituerit, ut ad illud suscipiendum satis sit etiam dolor de peccato, quatenus est offensa Dei, sive a se, sive ab alio irrogata, ad hoc, ut sic posset suscipi a Beatissima Virgine, quae tantum poterat dolere de offensa Dei ab aliis irrogata, non vero de peccato ut a se commissio, ne putato quidem; ut communissime docent Doctores contra perpaucos citatos a Raynaudo par. 2. punct. 4. putantes cum Canisio lib. 1. de Virgine cap. 4. Deiparam suscepisse Sacramentum poenitentiae, confitendo sive incongruitatem ad maternitatem Dei, sive culpam levem conditionaliter existimatam, vel tamquam possibilem apprehensam. Quamvis enim Deipara suscepit Sacramentum baptismi, ut caractere Christi insigniretur, & Sacramentum Extremae Unctionis juxta probabilem sententiam Suarii, ut muniretur gratia corroborativa in extremo vitae agone ad superandas mortis angustias, non videtur tamen suscepisse Sacramentum poenitentiae, quod unice voluit Christus Dominus instituire ad delenda peccata, non vero ad augendam gratiam innocentium.

III. Equidem hac in re benigniori sententiae adhaerendum censeo, ac valde probabile puto, quod peccatum pure putatum, sicut est materia necessaria Confessionis, ita sit etiam materia sufficiens: Et ratio videtur esse, quia potuit Christus Dominus instituire hoc pacto Sacramentum poenitentiae: ergo probabiliter ita instituit: Consonum quippe divinae benignitati est, ut onus impositum confitendi peccatum pure putatum voluerit innocentibus compensare augmento gratiae, etiam ex opere operato; unde instituerit, quod peccatum etiam putatum esset materia remota Sacramenti poenitentiae.

Neque obstant paritates adductae; quod scilicet aqua putata non sit materia remota Sacramenti Baptismi; nec Chrisma putatum materia Confirmationis: Sicut nec dolor putatus de peccato vero est materia proxima in Sacramento Poenitentiae; nec est forma Absolutio relate ad subditum putatum.

Respondetur enim, materiam remotam in Sacramento Poenitentiae esse valde diversam, ac in Sacramento Baptismi, Confirmationis, &c.; nam in hisce Sacramentis materia remota debet existere, ut habeatur materia proxima; quomodo enim poterit haberi aquae ablutio, si non habeatur aqua? At in Sacramento Poenitentiae debet materia remota destrui; & perinde se habet, sive tunc destruat per Sacramentum, sive destructa prius fuerit per contritionem, sive nunquam extiterit, ut quando peccatum est putatum. Et in Eucharistia, ubi substantia panis debet destrui, non possunt haberi species panis, nisi verus panis consecratur. At potest haberi verus dolor de peccato etiam putato.

Neque dici potest, quod dolor etiam putatus posset dici, esse materia pro-

proxima hujus Sacramenti, aut absolutio relate ad subditum putatum. Nam universim verba Bibliorum, ac Conciliorum sumi debent in sensu proprio, nisi detur valida ratio in contrarium; sed nulla est hujusmodi ratio ad dicendum, quod sufficiat dolor putatus, aut subditus putatus; nemo enim id somniavit; imo ex proscripta thesi 57. ab Innoc. XI. constat, quod solus dolor supernaturalis ad hoc Sacramentum spectet: Contra vero datur sufficiens motivum, & auctoritas ad dicendum, quod verus dolor de peccato putato sit satis: ergo probabiliter peccatum putatum est materia remota hujus Sacramenti.

IV. Ex dictis infertur primo juxta rigidam illam sententiam non satisfieri præcepto confessionis annuæ per confessionem solius peccati putati, atque adeo, qui postquam deprehendit peccatum fuisse putatum, incidere infra annum in aliquid mortale, teneretur eo anno iterum confiteri, ut præcepto satisfaceret. Verum quia sententia nostra est etiam probabilis, & ut supra diximus, abunde satisficit præceptis juxta opinionem probabilem, idcirco absolute, & præctice loquendo per hujusmodi confessionem præcepto Ecclesiæ satisfaceret; quamvis speculative loquendo juxta præfatam sententiam non satisficeret.

Infertur secundo, quod dictum est de peccato putato, dicendum etiam fore de peccato dubio, si vere non est commissum. Nam peccatum, quod clavibus subiectum est ut dubium, si vere non est commissum, est solum peccatum putatum.

Infertur tertio, quod, qui confitetur peccata dubia, debeat pariter aliquid veniale certum addere, non solum ut juxta praxim Ecclesiæ absolutio detur quoad ejus fieri potest absoluta, & non conditionata (sicut dari deberet, si quis tantum peccata

dubia confiteretur), sed etiam ne privetur gratia Sacramentali, quæ juxta sententiam rigidam non conferretur, si peccatum confessum ut dubium vere non esset commissum. Et quamvis sententia nostra sit valde probabilis speculative, tamen quia forte non est vera, ideo ne exponatur Sacramentum periculo frustrationis, expedit semper peccatum aliquod certum dubiis superaddere.

V. Dubium est, Utrum hoc cadat sub consilium tantum, an sub obligationem gravem? Martinus Perez tenet cadere tantum sub consilium; præsertim si difficultatem experiatur pœnitens exponendi materiam aliquam certam. Censeo tamen cadere sub obligationem gravem, ne exponatur periculo frustrationis Sacramentum juxta ea, quæ passim Doctores docent in expolitione primæ propositionis proscriptæ ab Innoc. XI. Quod si peccatum certo sit commissum, & dubium solum sit, num fuerit mortale, an veniale, tunc talis obligatio non datur, ut patet, cum non exponatur Sacramentum periculo frustrationis.

ARTICULUS V.

De Peccatis alias confessis.

- I. Videntur peccata rite confessæ, & absoluta non esse amplius materia sufficiens Confessionis.
- II. Sed communissime oppositum docent.
- III. Quomodo forma absolutoria in hoc casu non sit falsa?
- IV. Num possint peccata isthac esse materia necessaria, vel ex voto Pœnitentis, vel ex statuto Superioris?
- V. Num possit Ecclesia præcipere Confessionem de venialibus?
- VI. Quandonam Pœnitens teneatur respondere, si a confessario interrogetur de peccatis alias confessis?
- VII. Utrum possit reticere aliqua peccata.

peccata alias confessa, qui dicit confessorio velle generalem confessionem instituire?

VIII. *Utrum in generali confessione explicari debeant, quanam sint moralia post ultimam confessionem commissa?*

I. **O**lim fuit visum nonnullis apud Martinum Perez, peccata semel confessa, & absoluta non esse amplius materiam sufficientem Confessionis: Primo quia forma nova Sacramentalis repeti non potest supra eandem materiam: quis enim iterum consecret hostiam jam consecratam? Hoc autem praesertim repugnat in forma absolutionis, quae supponere debet hominem ligatum; cum solus ligatus absolvatur. Secundo, quia, si non potest Sacerdos peccata confessa, & absoluta retinere, nec potest absolvere: Tertio, quia sententia absolutoria est definitiva, post quam non datur alia.

II. Communissima tamen sententia docet oppositum; idque decrevit Benedictus II. in Extravag. 1. de privilegiis. Et ratio est, quia unusquisque potest in eadem causa saepius judicari, si ipse velit. Secundo, quia potest eadem injuria iterum, iterumque remitti; ergo bene potest saepius absolvi poenitens ab eodem peccato. Et confirmatur a pari; quia sicut renovamus votum paupertatis renunciando, quae jam non possidemus, non solum per approbationem praeterita renunciationis, sed etiam renovando obligationem, quam jam contraximus: ita potest pariter renovari remissio injuria jam deleta.

Ad primam rationem in contrarium respondent, stante eadem materia remota, repeti posse formam Sacramentalem supra novam materiam proximam; sicut si iterum fiat ablutio, per eandem aquam potest alius baptizari: ergo si repetatur dolor novus supra

idem peccatum, poterit iterum absolutio conferri. Ex quo patet disparitas circa Eucharistiam, in qua species Sacramentales non sunt materia remota, sed proxima: unde consecratio non caderet supra eandem materiam remotam, sed proximam.

III. Ad id, quod additur, falsum est, quod forma absolutoria supponat hominem ligatum; aliter conferri non posset absolutio accedenti ad Sacramentum cum contritione: Quare sensus illorum verborum, *Absolve te*, est hujusmodi, scilicet, *Confero tibi gratiam absolutivam, quae te solvat, si es ligatus, vel solveret, si esses ligatus: Vel sensus est, Remitto tibi omnes injurias, & offensas Dei: Nam, ut diximus, sicut possunt renovari vota, ita & condonationes.*

Ad secundum: Peccata remissa, quamvis non possint a confessario retineri, possunt tamen iterum remitti, quia quando sunt jam remissa, non ex necessitate, sed ad arbitrium poenitentis, potest de iis novum iudicium efformari, per quod iterum conferatur sententia absolutoria, qua detur nova gratia, quae sit remissiva peccati tantum in actu primo, non in actu secundo. Eo prorsus modo, quo datur absolutio, & confertur gratia remissiva accedenti ad Sacramentum cum contritione. Quare ea solum peccata remitti, & retineri simul possunt, quae ex necessitate, non ad arbitrium, subjiciuntur clavibus.

Ad tertium: Sententia definitiva non potest revocari in dubium; sed potest approbari, & repeti reo poenitente.

IV. Quæritur hic primo, an peccatum rite confessum, & absolutum possit esse materia necessaria confessionis, vel ex voto poenitentis; vel ex statuto, cui se Poenitens voluntarie subjecit, vel ex poenitentia injuncta a Confessario.

Re-

Respondeo cum Suarez disp. 27. sect. 7., & Fagund., quod licet peccatum alias confessum, & rite absolutum ex institutione Christi Domini non sit per se loquendo materia necessaria Confessionis, poterit tamen esse necessaria, tum ex voto pœnitentis; quia quod est materia consilii, potest esse materia voti; tum ratione statuti, cui quis voluntarie se subiecit, ut cum quis voluntarie assumit statum religionis sub conditione faciendi singulis annis generalem confessionem illius anni (ut in Cisterciensi religione statutum esse ferunt) Hæc enim confert ad perfectionem, & ad observantiam regularem.

Negō tamen cum Suar. loc. citato, posse absoluto præcepto a Superiore, vel a Confessario imponi obligationem iterum confitendi eadem peccata; Tum quia est res valde difficilis, & illa causa est jam terminata, & nullus videtur esse finis, nulla necessitas, propter quam expediat tale præceptum, aut talem pœnitentiam injungere; Tum etiam, quia hæc est propria materia consilii, & ideo per se non cadit sub præceptum humanum.

V. Disputant etiam celeberrimi Doctores, An possit Ecclesia præcipere confessionem de venialibus, saltem de aliquibus? Nonnulli affirmant cum Valq., Suar., Lug., Laym.. Nonnulli vero negant cum Leandro, Pal., & aliis: quia non potest Ecclesia instituere diversum forum pœnitentiæ ab eo, quod Christus Dominus instituit; Cum ergo Christus Dominus tantum obligarit ad mortalia confitenda, non potest Ecclesia præcipere confessionem venialium.

VI. Quæritur secundo, An pœnitens interrogatus a confessario de peccato rite confessō, & absoluto, teneatur respondere?

Respondeo, teneri, quando notitia

Pars VI.

illius peccati necessaria est Confessario ad pœnitentem in posterum dirigendum: posita enim hac necessitate, habet Confessarius jus ad interrogandum, & consequenter habet pœnitens obligationem ad respondendum. Unde Innoc. XI. damnavit propositionem illam quinquagesimam octavam, quæ dicebat, non teneri pœnitentem respondere Confessario interroganti consuetudinem peccati. Quando autem talis notitia non est necessaria, dico cum Suar. disp. 22. sect. 1., & Granad., posse pœnitentem absque ullo peccato etiam veniali uti æquivocatione, & non aperire veritatem confessario. Et ratio est, quia quando iudex non interrogat iuridice, non mentitur, qui negat factum, quod vere fecit; etenim non censetur simpliciter negare, quod fecerit, sed negare quod fecerit ita, ut teneatur in illo foro illud revelare, quæ non est restrictio mentalis jam damnata ab Innoc. XI. in thesibus vigesima sexta, & vigesima septima, sed est æquivocatio, seu restrictio non pure mentalis, ut diximus in expositione illarum thesium proscriptarum: Quando enim iudex non habet jus interrogandi, nec pœnitens habet obligationem ad ejus mentem respondendi. Idem dicas de eo, qui existimans, juxta probabilem opinionem, circumstantias aggravantes non esse explicandas, confitetur peccatum furti, dicendo, furatus sum rem gravem, & deinde interrogatur a Confessario de quantitate furti; tunc enim tenetur respondere, quando (ut plerumque accidit) hujusmodi notitia necessaria est confessario ad iudicium rite formandum, & ad medicinam applicandam, aliter non teneretur. In dubio tamen num talis notitia sit necessaria, ut Confessarius & qua Iudex rite sententiam ferat, & qua Medicus rite medeat, standum pro iudicio

E con-

confessarii interrogantis, & consequenter datur obligatio respondendi.

VII. Quæritur tertio, an qui dicit confessario, se velle generaliter confiteri, teneatur omnia mortalia vitæ præteritæ alias absoluta revelare?

Respondeo, Victor., & Ledesm. putare, quod teneatur; quia aliter deciperet in re gravi confessarium, qui si tantum audiret ejus peccata levia, judicaret, eum caste, & pie vixisse; unde non posset rite ejus conscientiam dirigere. At Henr., Suar. Lug., &c. putant, hujusmodi pœnitentem mentiri leviter, & non peccare graviter; quia mendacium illud non est contra Sacramentum pœnitentiæ; cum nihil omittat, quod sit simpliciter de necessitate Sacramenti: nec ulli est graviter perniciosum; cum non teneatur pœnitens ad confessionem generalem, per quam dirigatur a confessario.

Hinc sequitur, ut bene notat de Lugo, neque peccare graviter eum, qui habens duos confessarios, uni prius revelat solum mortalia, alteri deinde tantum venialia, dicendo ea solum perpetrasse: imo si hoc mendacium non superaddat, per se loquendo, ne venialiter quidem peccabit; quia velle conservare bonam famam apud Confessarium ordinarium, non est hypocrisis: nec videtur saltem gravis inordinatio, præsertim in fœminis religiosis, ut docent Villalob., Henr., & alii, quos refert, & sequitur Dian. part. 2. tract. 4. resol. 86. Dixi tamen, per se loquendo; nam per accidens, si scilicet hoc esset causa relabendi sæpius in eadem mortalia, ut sæpe fit, hoc esset mortale: uti etiam si quis confiteatur peccata gravia confessario, qui parum illa ponderat, nec pœnitentem objurgat, sed levem pœnitentiam imponit: Et idem dicas, si quis semper diversis Confessoribus utatur; unde non pos-

sit per remedium Confessionis facile emendari; timendum enim est, quod hic careat sufficienti dolore de peccatis.

VIII. Quæritur ultimo, an qui facit confessionem generalem, teneatur explicare, quænam sint peccata mortalia commissa post ultimam confessionem?

Respondeo, de Lugo disp. 16. sect. 2. cum aliis putare, quod non teneatur; quia idem est omnino peccatum, quod confitetur, sive ante, sive post ultimam confessionem sit commissum; nisi forte mutatio temporis afferat secum circumstantiam specie diversam; ut si conjugatus confiteatur peccatum contra castitatem commissum ante conjugium; nisi enim explicetur tempus, facile confessarius apprehendet speciem adulterii.

Verum Martinus Perez docet, illum teneri explicare mortalia post ultimam confessionem commissa; quia notabiliter variatur judicium confessarii, si sciatur circumstantia temporis, tum in cognoscenda dispositione pœnitentis, tum in applicanda medicina salutari, tum in imponenda prudenti pœnitentia, quæ minor debet esse de peccatis alias confessis, quam de non confessis. Quibus adde, eum, qui vult hoc pacto celare confessario consuetudinem peccati, nec vult ab eo dirigi, facile carere sufficienti dolore.

Utraque sententia, speculative loquendo, est probabilis; sed præctice videtur sequenda sententia Patris Perez; præsertim quia si quis confiteatur præsens peccatum ut antiquum, non confitetur peccatum præsens, quod fecit, sed aliud, quod non fecit: unde sacrilegam videtur facere confessionem.

ARTICULUS VI.

De Peccatis Venialibus.

- I. Venialia sunt materia sufficiens, licet non necessaria Sacramenti Pœnitentiæ.
- II. Quomodo possint remitti in hoc Sacramento, quamvis non possint retineri?
- III. Non satis est, peccata venialia in genere explicare, nulla explicata specie peccatorum, nisi in casu necessitatis.
- IV. Imperfectiones, quæ non pertingunt ad veniale, laudabiliter exponuntur, sed non sunt materia sufficiens hujus Sacramenti.

Certum est ex Trident. sess. 14. cap. 5., & canone 7., peccata venialia esse materiam remotam, sufficientem quidem, non tamen necessariam hujus Sacramenti. Sunt quidem materia sufficiens, quia vere remitti possunt; non sunt materia necessaria, quia non causant naufragium animæ; Sacramentum autem pœnitentiæ tamquam secunda tabula est solum necessarium post naufragium: Unde Trident. loc. citat. habet: *Venialia quamvis recte, & utiliter in confessione dicantur, quod piorum hominum usus demonstrat; taceri tamen citra culpam, multisque aliis remediis expiari possunt.*

II. Neque dicas, Christum Dominum dedisse Sacerdotibus potestatem remittendi simul ac retinendi peccata: ergo si Sacerdotes non possunt venialia retinere claudendo Cœlum habentibus illa, (cum possint alia via remitti extra Sacramentum) consequenter non poterunt venialia remittere: unde non sunt materia sufficiens confessionis.

Nam verba illa, *Quorum remisistis,*

& retinueritis; &c. intelligenda sunt juxta capacitatem materiæ: Quare cum solum mortalia possint retineri; contra vero mortalia simul, & venialia possint remitti, sequitur, quod magis late pateat verbum illud *remiseritis*, quam illud *retinueritis*. Et ratio est, quia favor absolutionis ampliandus est, nec debere illo privari ii, qui parum peccaverunt; quamvis non debuerint comprehendi in retentione, quæ restringenda est ad eos, qui completam rationem peccati contraxerunt.

III. Quæritur hic primo, an valide, & licite fieri possit confessio solorum venialium, nullum exprimendo veniale in particulari, sed dicendo, de omnibus venialibus vitæ præteritæ me accuso.

Respondeo, quæstionem hanc a Recentioribus duntaxat in medium vocari: Suarius disp. 21. sect. 1. cum Granad. censet speculative loquendo probabile esse, quod valide fiat hujusmodi confessio: Sicuti valide, & licite quis confitetur mortalia olim confessæ, & absoluta, nullum exprimendo mortale in particulari; esto melius sit, & ex Granad. consulendum, ut semper aliquod peccatum in particulari declaretur. Ratio Patris Suarii est, tum quia si quis in articulo mortis tantum diceret, se peccasse venialiter, sine dubio absolvendus esset; tum etiam quia qui confitetur verba otiosa, & turpia, quod sæpe fit, non magis manifestat conscientiam suam, quam qui confitetur peccata venialia in genere, cum verba otiosa, & turpia sæpe sint diversæ malitiæ moralis: ergo si ille valide absolvitur, etiam hic.

Dicast. disp. 1. dub. 9. putat, etiam practice loquendo, hujusmodi sententiam esse probabilem, atque adeo licere (quod Suarius negat) confiteri tantum venialia in genere. Ratio est.

E 2 quia

quia idcirco requiritur confessio specifica, & numerica mortalium, in quantum aliter non posset confessarius formare prudens iudicium de iis, quæ sunt materia necessaria iudicii Sacramentalis; At peccata venialia non sunt materia necessaria, sed solum voluntaria; cum sponte clavibus subjiciantur: ergo sicuti in omnium sententia possumus omittere numerum venialium, ita pariter possumus non explicare illorum species.

Sententia tamen Suarii videtur amplectenda, tum quia est contra praxim Ecclesiæ huiusmodi confessio de solis venialibus in genere; tum etiam quia sequeretur, satis esse dicere, *Peccaavi*, ut posset quis recipere absolutionem; quod est contra Ecclesiæ consuetudinem; tum demum quia debet in confessione apponi materia certa,

si potest apponi; peccatum autem veniale in genere non est materia certa: ergo non licite apponitur, sed debet exprimi species alicujus venialis; Quod si aliquando exprimi non posset, tunc certe veniale in genere esset materia sufficiens.

IV. Quæritur deinde, an imperfectiones (qualis est, verbi gratia, non correspondere divinis inspirationibus) sint materia confessionis?

Respondeo, laudabile esse, illas in confessione aperire, tum ut absolvatur culpa aliqua venialis, quæ sæpissime tales imperfectiones comitatur; tum ut plenior habeatur a Confessario notitia pœnitentis, & sic melius dirigatur. Cæterum, si culpa illæ omnino carerent, procul dubio non essent materia sufficiens confessionis.

Q U Æ S T I O III.

De prima parte materiæ proximæ hujus Sacramenti, quæ est dolor.

Certum est ex Trident., ad valorem Sacramenti pœnitentiæ requiri, ut constitutum illius, dolorem de peccatis, cum proposito non peccandi de cætero. Quoniam autem dolor vel est perfectus, & dicitur contritio, vel imperfectus, & dicitur Attritio, ideo de utroque seorsim agendum, inquirendo, Quinam dolor requiratur ad justificandum impium, tam extra, quam intra Sacramentum? Et quinam requiratur ad remissionem venialium? Ac demum de proposito ad hoc Sacramentum requisito multa inquiremus.

ARTICULUS I.

De Contritione perfecta.

- I. Perfecta contritio quid sit?
- II. Num debeat contritio amorem Dei includere, ut justificet?
- III. An possit justificare contritio concepta ex alio motivo a Charitate, dummodo aliquod Attributum divinum attingat immediate?

- IV. Num justificet amor Dei super omnia, includens solum virtualiter dolorem peccatorum?
- V. Num contritio justificans debeat esse dolor singulorum peccatorum in individuo?
- VI. An peccator post peccatum commissum debeat statim contreri?
- VII. Quamdiu possit peccator citra novam culpam contritionem differre?
- VIII. Num teneatur ad contritionem ante-